
IEDERE MAAT VOLLEDIG AANSPRAKELIJK

Aanzienlijke wijzigingen in het maatschaprecht dit jaar doorgevoerd

Vrijgevestigde medisch specialisten en huisartsen zijn vaak in maatschapverband georganiseerd. Een wetswijziging in het maatschaprecht is binnenkort te verwachten. En met die wijziging worden de spelregels helemaal omgedraaid.

M.J.M.A. VAN DER PUT
H. RECKER

Een maatschap is een organisatie waarbij twee of meer personen zich verbinden om vermogensbestanddelen en/of arbeid in gemeenschap te brengen met het oogmerk het voordeel daaruit met elkaar te delen. Kenmerken van de maatschap zijn dat de maten samenwerken op basis van gelijkwaardigheid en elke maat een inbreng heeft. Die inbreng kan bestaan uit kennis, arbeid, geld of goederen. De maatschap is gericht op het behalen van financieel voordeel. De overeenkomst van maatschap is niet aan formele vereisten gebonden.

Een deskundige moet de maatschapovereenkomst zo nu en dan screenen. Ook het maatschapcontract behoeft zo nu en dan aanvulling of wijziging. Verwacht wordt dat de wetgeving met betrekking tot de maatschap de tweede

helft van dit jaar zal wijzigen. Dit is een goed moment om op deze wetswijziging in te spelen en het maatschapcontract te evalueren.

In de nieuwe wet wordt de regeling van de maatschap herzien. De bestaande maatschap - dat wil zeggen: de maatschap die als zodanig naar buiten optreedt - voor vrijberoepsbeoefenaars wordt straks een openbare vennootschap.

BEVOEGDHEID

In de bevoegdheid van de maten om elkaar bij handelingen te vertegenwoor-

handelingen tot een bepaald bedrag ook mag aangaan.

Uit een door een maat bevoegd verrichte handeling ontstaan rechten en plichten voor alle maten.

JURIDISCHE WIJZIGING

Als een of enkele maten een overeenkomst aangaan voor de maatschap, zijn alle maten aansprakelijk voor gelijke delen. Voor een individuele maat geldt dus slechts een aansprakelijkheid voor een beperkt deel van de aangegane schuld. Met de nieuwe regelgeving voor

‘Beperkt aansprakelijk’ verandert in ‘volledig aansprakelijk’

digen en te binden, moet onderscheid worden gemaakt tussen beheershandelingen en beschikkingshandelingen.

Beheershandelingen hebben betrekking op de dagelijkse werkzaamheden en dragen bij aan het doel van de maatschap, zoals patiëntenzorg, het opleiden van assistenten en wetenschappelijk onderzoek. Voorzover de maatschapovereenkomst niet anders bepaalt, worden de maten geacht elkaar volledig volmacht te hebben verleend om voor rekening van de maatschap beheershandelingen te verrichten. De meeste maatschapovereenkomsten leggen aan maten geen beperkingen op om voor elkaar beheershandelingen te verrichten.

Beschikkingshandelingen hebben niet het karakter van beheer; het gaat om handelingen zoals het aankopen van een nieuw computersysteem of het in dienst nemen van personeel. Tenzij de maatschapovereenkomst anders bepaalt, is voor het verrichten van beschikkingshandelingen de medewerking van alle maten vereist. Heel vaak is in de maatschapovereenkomst geregeld dat een individuele maat zonder overleg deze

de maatschap verandert deze beperkte aansprakelijkheid in een volledige aansprakelijkheid.

Ook de spelregels van het maatschaprecht worden gewijzigd. De openbare vennootschap, waartoe ook de maatschap behoort, wordt dan gedefinieerd als vennootschap tot uitoefening van een beroep of bedrijf, die op een voor derden duidelijk kenbare wijze naar buiten optreedt onder een door haar als zodanig gevoerde naam. De meeste medisch-specialistische en huisartsenmaatschappen zullen aan deze omschrijving voldoen en worden derhalve juridisch als openbare vennootschappen behandeld.

OMGEKEERDE SPELREGELS

Voor de maatschappen wijzigen de bevoegdheid tot vertegenwoordiging en de regeling van de aansprakelijkheid. Iedere maat is straks bevoegd om de vennootschap zonder beperking te vertegenwoordigen als het gaat om handelingen die passen binnen het doel van de maatschap, zoals het aanschaffen van een computersysteem en het in dienst nemen van assistenten. Bevoegdheids-

beperkingen kunnen uitsluitend bij de overeenkomst van maatschap worden opgelegd. In de maatschapovereenkomst moet dus zijn opgenomen of en tot welk bedrag de maten bevoegd zijn om de maatschap te vertegenwoordigen. Het is dan heel belangrijk om te controleren of de maatschapovereenkomst op dit punt nog actueel is.

De wetgever keert de spelregels dus helemaal om. Daarmee zal er sprake zijn van een belangrijke wijziging ten opzichte van de huidige situatie, waarin een maat de maatschap niet kan binden, tenzij expliciet in de maatschapovereenkomst is opgenomen dat hij dat wel kan. In de nieuwe situatie kan elke maat de maatschap binden, tenzij dit in de maatschapovereenkomst beperkt of uitgesloten is. Een bevoegdheidsbeperking kan dus straks in geen enkele overeenkomst van maatschap worden gemist!

In de meeste maatschapovereenkomsten is nu opgenomen dat een maat

van de verbintenis - zullen veel maatschappen er terecht voor kiezen de vertegenwoordigingsbevoegdheid verder in te perken.

HANDELSREGISTER

Binnenkort moeten derden (leveranciers, ziekenhuis, patiënten e.d.) worden geïnformeerd over de vertegenwoordigingsbevoegdheid dan wel vertegenwoordigingsbeperking van de maten doordat het maatschapcontract bij het Handelsregister wordt gedeponereerd.

Derden moeten zich er bij het Handelsregister van kunnen overtuigen of de voorgenomen handeling past binnen het doel van de maatschap en of de vertegenwoordigingsbevoegdheid van de handelende maat wel voldoende is. Dus ook het doel van de maatschapovereenkomst moet zorgvuldig worden geformuleerd en gecontroleerd. Bedacht moet worden dat de combinatie van een ruime doelomschrijving en een ruime verte-

kunnen nemen. Zolang deze opgaaf niet aan de daaraan gestelde eisen voldoet of er in het geheel niet is gedeponereerd, wordt er geacht geen bevoegdheidsbeperking aanwezig te zijn.

Blijft het deponeren van de maatschapovereenkomst achterwege, dan kan de maatschap in de praktijk door elke maat over een breed speelveld rechtsgeldig worden vertegenwoordigd. Het is thans nog geen gewoonte voor specialisten om hun maatschapovereenkomst bij het Handelsregister te deponeren. Dit wordt een absoluut vereiste voor de beperking van de vertegenwoordiging jegens derden en dient in de toekomst voor alle maatschappen routine te worden.

GEWILD OF ONGEWILD

Aan de aansprakelijkheid wordt in de tweede helft van 2005 een hoofdelijke aansprakelijkheid gekoppeld voor iedere maat. Dat houdt in dat iedere maat voor de volle honderd procent aansprakelijk zal zijn en niet zoals eerder voor gelijke delen. Een maat die voor de maatschap of voor zichzelf een investering doet die op enigerlei wijze verband houdt met het voor gezamenlijke rekening en risico uitoefenen van het medische beroep, kan alle maten gewild of ongewild binden; zij zijn dan hoofdelijk aansprakelijk voor de gehele gedane investering.

Van deze zware hoofdelijke aansprakelijkheid kan ook in de overeenkomst met anderen worden afgeweken. Met een derde of een opdrachtgever kan worden afgesproken dat bij de uitvoering van de opdracht niet wordt uitgegaan van hoofdelijke aansprakelijkheid maar van, bijvoorbeeld, verbondenheid voor gelijke delen. Niet alleen de maatschapovereenkomst maar ook andere contracten die door de maatschap met derden worden aangegaan, moeten dus tegen het licht worden gehouden. Dat geldt vanzelfsprekend ook voor eventuele contracten met het ziekenhuis (bijvoorbeeld de contracten inzake doorbelasting van administratiekosten of personeelskosten).

Een grote specialistische maatschap (20 maten) hanteert het stan- >>

CARTOON: WIM STEENHAGEN

de maatschap kan binden tot een bepaald bedrag en dat er geen sprake mag zijn van een langlopende duurverbintenis, tenzij met uitdrukkelijke toestemming van de maten. Een dergelijke bepaling biedt een basis voor bescherming. Omdat ook de aard van de aansprakelijkheid zal worden gewijzigd - namelijk: elke maat zal aansprakelijk zijn voor het gehele bedrag

genwoordigingsbevoegdheid heel gauw tot aansprakelijkheid leidt.

De maatschapovereenkomst moet, om de inhoud een wettelijke basis te geven, worden gedeponereerd bij het Handelsregister. Deponeren houdt in dat men bij het Handelsregister een exemplaar van de maatschapovereenkomst neerlegt, zodat derden daarvan kennis

SAMENVATTING

- Het maatschaprecht wijzigt de tweede helft van 2005 aanzienlijk.
- Voor vertegenwoordiging van de maatschap is nu vereist dat de maat expliciet bevoegd is verklaard.
- Straks is iedere maat bevoegd de maatschap zonder beperkingen te vertegenwoordigen.
- Bevoegdheidsbeperking is gewenst en moet worden ingeschreven bij het Handelsregister.
- Naar huidig recht zijn de maatschaplleden voor gelijke delen aansprakelijk; dat wordt een hoofdelijke aansprakelijkheid, waardoor elke maat voor de gehele verplichting kan worden aangesproken.
- Deze aansprakelijkheid kan worden beperkt in de overeenkomst met derden.
- Evaluatie en aanpassing van het maatschapcontract is noodzakelijk.

<< daard-Orde-maatschapcontract. De maatschapovereenkomst is niet gedeponereerd bij het Handelsregister. De vertegenwoordigingsbevoegdheid van de maten is beperkt tot 500 euro. De maatschap staat op het punt een nieuw computersysteem aan te schaffen ter waarde van 200.000 euro.

Ondanks de nog steeds lopende discussie daarover, plaatst één der maten de bestelling. Achteraf blijkt het bestelde systeem niet aan te sluiten op het ziekenhuissysteem. De betreffende maat heeft gewoon besteld en er niet op gelet om de hoofdelijke aansprakelijkheid uit te sluiten.

Een kleine huisartsenmaatschap (twee maten) hanteert een maatschapcontract waarin de vertegenwoordigingsbevoegdheid van de maten is beperkt tot 500 euro. De maatschapovereenkomst is niet gedeponereerd bij het Handelsregister. De maatschap staat op het punt de bouw van een nieuw praktijkpand aan te besteden ter waarde van 600.000 euro.

Een der maten sluit een overeenkomst met een aannemer. Achteraf blijkt de aanbesteding niet te kunnen doorgaan, omdat de gemeente geen bouwvergunning wil afgeven op de beoogde locatie. De betreffende maat heeft in de overeenkomst met de aannemer de hoofdelijke aansprakelijkheid uitgesloten. De aansprakelijkheid werd vervangen door een aansprakelijkheid van iedere maat ter grootte van de helft van de aanneemsom.

Onder het huidige recht is elke maat slechts aansprakelijk voor maximaal 300.000 euro of dit nu wel of niet is overeengekomen met de aannemer.

In de nieuwe situatie kan de aannemer, doordat de beperking van de aansprakelijkheid in de overeenkomst was opgenomen, de maten ieder slechts voor het bedrag van 300.000 euro aanspreken. Als de beperking niet zou zijn overeengekomen of vastgelegd bij het handelsregister, zou ieder van de maten aansprakelijk zijn geweest voor 600.000 euro.

NIEUWE WET

Door de wijziging in de regelgeving zal er sprake zijn van een omkering ten

dient de maatschapovereenkomst bij het Handelsregister gedeponereerd te zijn.

Voor maten in een maatschap zal de aansprakelijkheid worden verzwaard van een evenredige aansprakelijkheid (voor gelijke delen) naar een hoofdelijke aansprakelijkheid (niet deels maar voor 100% van de schuld). Schuldeisers van maatschappen komen dus in een betere positie terecht doordat elke maat voor het gehele bedrag kan worden aangesproken.

De maatschap kan dit voorkomen door met de leverancier af te spreken dat de hoofdelijke aansprakelijkheid wordt vervangen door de evenredige aansprakelijkheid.

Op grond van voornoemde wijzigingen in de regelgeving zal iedere maatschap zich moeten beraden op de gewenste vertegenwoordigingsmogelijkheden en juridische afbakening daarvan. ■

mr. M. van der Put,
advocaat

mr. Bert Recker MFP,
belastingadviseur

Beide auteurs zijn gespecialiseerd in de sector gezondheidszorg. Een belangrijk deel van hun werk bestaat uit juridische en fiscale begeleiding van artsen werkzaam in maatschapverband.

Correspondentieadres: m.vdput@prhs.nl

Maatschapovereenkomst deponeren bij het Handelsregister

nemen van het Handelsregister berust bij de leverancier. Als de leverancier dat nalaat, is dat zijn verantwoordelijkheid.

De leverancier kan als de beperking van de vertegenwoordigingsbevoegdheid niet is opgenomen in het Handelsregister of is overeengekomen, alle maten voor het volledige bedrag van 200.000 euro aanspreken. De leverancier kiest dan natuurlijk voor de maten die de meeste geldmiddelen hebben. Die maten moeten dan nog maar afwachten wat ze op de andere maten kunnen verhalen.

opzichte van de huidige situatie waarbij één maat de maatschap niet kan binden, tenzij dit expliciet in de maatschapovereenkomst is opgenomen. Na het inwerkingtreden van de nieuwe wet zal de situatie wijzigen en kan elke maat de maatschap binden, tenzij dat in de maatschapovereenkomst beperkt of uitgesloten is. Een adequate bevoegdheidsbeperking in de maatschapovereenkomst is dus belangrijk.

Om de bevoegdheidsbeperking ook jegens derden te kunnen inroepen,